

K.Pocius: „Lietuva“ – rinkos ekspertų įtūžis (165)

Kasparas Pocius, www.DELFI.lt

Laisvosios rinkos

2006 rugpjūčio mėn. 18 d. 13:07

ekspertai siautėja ir niršta, nes netikėtai kažkas išdrįso pareikalauti daugiau – ne vien tik šventinių nuolaidų ar naujo Akropolio. Kažkas nori kultūros ir meno. Ir to kažko nėra jau tiek mažai – visi septyni tūkstančiai pasirašiusių peticiją dėl „Lietuvos“ kino teatro išsaugojimo. Jie „naiviai“ kaišioja pagalius į „privačiųjų“ elito ratus, brukdami visuomenei „socialistinį“ meno skonį ir niekaip negalėdami susitaikyti su tuo, kad jų laikas baigėsi. A+E.

Šių eilučių autoriui visame rinkos ekspertų dantų griežime juokingiausias yra įsitikinimas, kad menininkai ir visi kiti veikėjai tarsi girtuokliai kolonos laikosi įsikibę valstybės. Dar daugiau, jie tarsi sudarinėja su ta valstybe kažkokius keistus sandėrius, norėdami žūt būt išlaikyti „kontrolę“ kultūrai. Formuojama nuomonė, kad kultūros žmonės yra liumpenai, išlaikomi valstybės ir atsilyginantys meilikavimu.

Deja, „Lietuvos“ kino teatro istorija rodo ką kita. Visi dokumentai aukščiausiems šalies ir ypač miesto pareigūnams buvo siunčiami tik kaip formalumas, norint bent teisiškai užkirsti kelią verslo magnatų siautėjimui ir nežabotai valiai griauti. Iš anksto buvo suprasta, kas priima sprendimus dėl miesto ateities, kas naikina įvairovę tam, kad išliktų tik drąsūs, stiprūs ir vikrūs, kam turi paklusti visuomenės nuomonė.

Taip, tai verslo pasaulio nuosavybė. O mes esame tik vargani dvaro baudžiauninkai, kur kas varganesni, nei kada nors anksčiau. Sovietmečiu mūsų nuostatas, tikėjimą ir viltį turėjo pakeisti ideologija. Dabar ją siekiama uždusinti aukso kalnais. Arba nepaklusniesiems skirtais policininkų batų spyriais.

Deja, deja. Šį kartą, imant „Lietuvą“, savo užduotis verslo pasauliui atlikti buvo kur kas sunkiau. Kelią pastojų ne kokia inertiška avių banda, o savo vertę jaučiantys miesto ir šalies piliečiai. Formuojasi pilietinė visuomenė, ir tai žada verslo rykliams ir jų kišenėje tupintiems miesto karaliukams ne kokias dienas. Mat pilietinė visuomenė išreiškia ne surambėjusios administracijos, o pačių piliečių, pavieniui ir atskiruose judėjimuose kovojančių už teisę į kokybiškesnį gyvenimą, interesus.

Viešoji kultūrinė erdvė yra kokybės atributas. Ji reiškia, kad visuomenė gali pasirinkti, kalbėti, diskutuoti, įtakoti šalyje vykstančius politinius procesus, turėti savo nuomonę. Jeigu tokios erdvės nėra, prasideda tikroji anarchija, visų karas prieš visus, lipimas per galvas. Kitokios nuomonės sunaikinimas pranašauja gėdingą paties kapitalizmo, kaip totalitarinės santvarkos, ateitį.

Laisvajai rinkai individas nėra jokia vertybė, jei jis nepasiduoda jos ideologijai, ir jei jo nėra elite. Laisvas, mąstantis, savo vertę suvokiantis žmogus yra akmuo po šitos ekonominės sistemos kaklu. Laisvoji rinka visada skelbė stipresniojo teisę, niekino visuomenės sprendimus ir pačią pilietinę visuomenę.

Dabar sunku darosi vien pagalvojus, kad laisvosios rinkos ir valstybės institutai (priešingai LLRI skiepijamiems prietarams) susijungia galios piramidės viršuje, norėdami išlaikyti kontrolę visiems likusiems, tapti vieninteliu hegemonu. Panašiai nutiko Vokietijoje trečiojo dešimtmečio pradžioje, kada kapitalistai Krupai rėmė nacistinę diktatūrą. Pilietinė visuomenė, kurios atsiradimą šiandien stebime, turi tapti tvirta moraline siena, į kurią sudužtų kiekvienas bandymas atakuoti žodžio ar nuomonės laisvę, o taip pat ir laisvo žmogaus išdidumą.

Griežtai draudžiama DELFI paskelbtą informaciją panaudoti kitose interneto svetainėse, tradicinėse žiniasklaidos priemonėse ar kitur arba platinti mūsų medžiagą kuriuo nors pavidalu be sutikimo, o jei sutikimas gautas, būtina nurodyti DELFI kaip šaltinį.